

Kiszer Nándor hétfégi műterme Rákosszentmihályon

Kiszer Nándor portréja az általa készített csoportképről kinagyítva

Ha saját, belső „optikámon” át nézek vissza a múltba, lelkiismeret-furdalás nélkül leírhatom, Pusztaszentmihályon a fényképezéssel kezdődött minden, ami kapcsolatos a kultúrával. Az Almásy Pál-telep megalakulásakor ugyanis Kiszler Nándor neves budapesti fényképész és operaházi portréalanyai nélkül valószínűleg egészen máshogy alakult volna a szentmihályi telepek kulturális élete.

„Kiszler Nándort, a neves budapesti fényképészt az AlmásyPál-telep alapító tagjaként tartja számon a helytörténet. Nagymező utcai műtermében számos fővárosi művész megfordult, így az operaház tagjai is. Kiszler szentmihályi nyaralótulajdonosként az operaház társulatának számos ismert alakját beszélte rá szeretett pihenőhelyén nyaraló vásárlására, többek közt Spannraft Ágostont, a ház neves díszletfestőjét, Nitsche Józsefet a ház „fővillámvilágosító és a színpadi hatásvilágosítás főfelügyelőjét”, Christofani Józsefet, a technikai, gépészeti felügyelőt, Riedl Frigyes kasírozási felügyelőt és Mazzantini Lajos táncmestert is.”

Kiszler Nándor
fényképezési műterme
BUDAPEST,
VI. ker., Nagymező-utca 6. szám.
Ajánlja magát
fényképeknek
minden nagyságban való hű
elkészítésére, ugyszintén
bármely épületnek vagy táj-
nak fényképezésére ;
vizfestek- és chromoképek-
nek a legpontosabb és leg-
finomabb elkészítésére.
Vasár- és ünnepnapokon
fölvételek
Rákos-Szent-Mihályon
is az Almásy Pál-Telep
Sándor-utca 330.
sz. alatt levő műteremben.

Nagyságos * Asszonyom!

Örök bűn volna oly gyönyörű arcot, mint a Nagyságodé,
meg nem örökíteni!

Ösmeri Nagyságod **KISZER NÁNDORT?**
Tessék fölkeresni **BUDAPESTEN, VI., Nagy-
mező-utca 6. szám alatt, a hol fényképész-
műterme van.**

Ha pedig nehezére esik nyaralását megszakítani,
sziveskedjék **vasár és ünnepnapokon RÁKOS-
SZENT-MIHÁLYON** fölkeresni az **Almásy Pál-
telepen, Sándor-utca 330. szám alatt, a hol nyári
műterme van.**

Biztosíthatom, hogy nagyon meg lesz
fényképeivel elégedve. — Legyen kegyes
kedves férjének megsúgni, hogy **KISZER
NÁNDOR** nyaralók, házak fotografálását
és csoportfölvételeket is szívesen elvállal,
nagyon kedvező árak mellett.

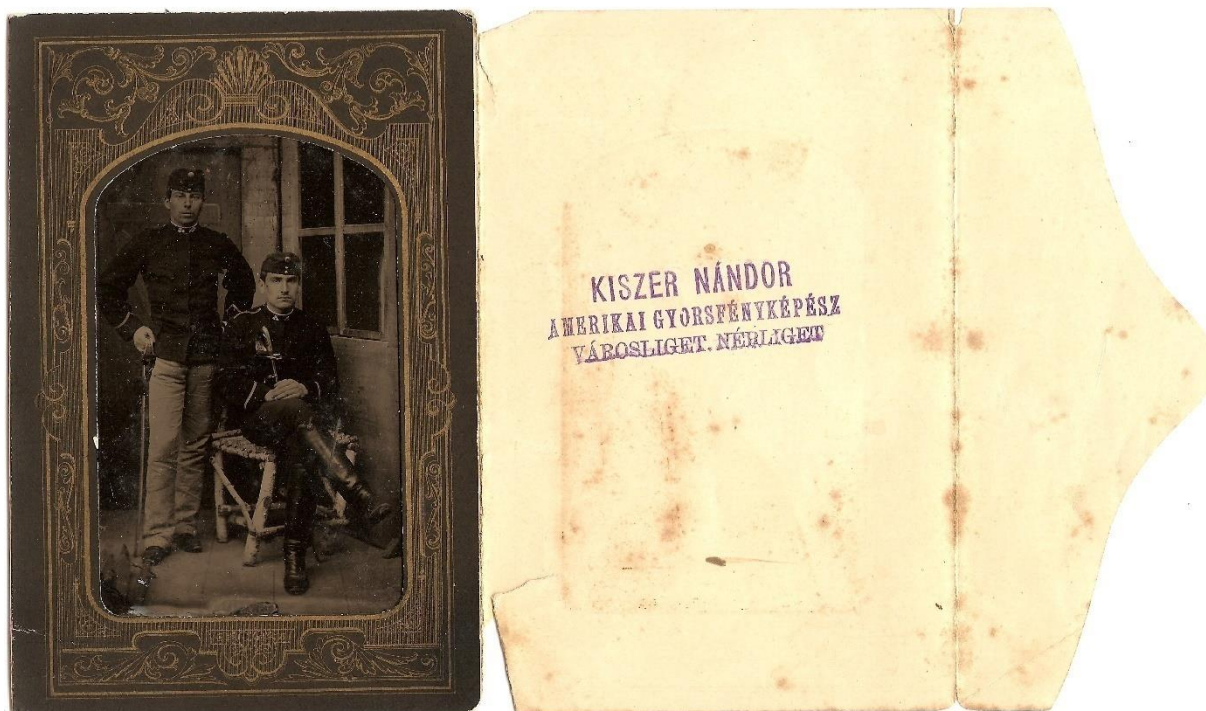
A Nagyságos Asszonynak

EGY RÉGI IMÁDÓJA

Kiszer hirdetése a Pártényi József szerkesztette alkalmi újság, az 1900. augusztus 5-én, Almásy Pál-telepen megjelent Tündérialomban.

Kiszer Nándor 1850-ben született Budapesten és Rákosszentmihályon hunyt el 1925-ben. „Kezdetben portréfotográfusként, amerikai gyorsfényképészként dolgozott a Városligetben, Népligetben (1885. k.), ferrotípiákat készítve, de fokozatosan átállt képzőművészeti alkotások reprodukcióinak készítésére. Műtárgy-fotózással írta be magát az ország fotótörténetébe, műtermében a korabeli legmagasabb technikai és művészi fokon vette lajstromba a Képzőművészeti Társulat műtárgyait.” (Kincses Károly, kézirat) 1895-től lett a Műcsarnok alkalmazottja. Pesti műtermei: 1873-ban Széna (ma Kálvin) tér 8., 1875 körül Szondi utca 33. 1916-ig Nagymező utca 6. (máshol 3.), végül az utolsó a Csengery utcában volt.

Ismeretlen család

Kiszer Nándor a többek közt Klösz György alapította Magyar Fényképészek Egyletének rendes tagja is volt 1872-től. Fia, ifj. Kiszer Nándor is kitanulta a fényképész mesterséget, de a világháborúban szerzett sebesülésekor a fél szemére megvakult, abba kellett hagynia a fényképezést, így nem fejleszthette tovább apja féltve őrzött, be nem terjesztett szabadalmát a műtárgyfotózásról.

Feldolgozatlan életművére jellemző adat Farkas Zsuzsa megnyitóján elhangzottakból Szadán, a Székely Bertalan műteremházban rendezett Kiszner sokszorosította Székely kiállításon, 2005. május 8-án: „1908-ban a Műcsarnokban az Országos kiállításon kitüntetésben részesült, először egy ezüst plakettet, később József főherceg első díját, az arany plakettet is megkapta. Az elismerések után Stróbl Alajos, Benczúr Gyula, Rippl Rónai József, Spányi Béla, Mednyászký László, Zala György, Telcs Ede, Vastagh György, Edvi Illés Aladár, és Kézdi Kovács Jenő műveinek kizárólagos reprodukálási jogát is megszerezte. E felsorolásból is jól látszódik, hogy hatalmas életmű tárul elénk e művészek munkái kapcsán, jelen pillanatban fel sem tudjuk mérni ennek nagyságát, dokumentatív erejét. Kiszner felvételeit az egyes művészek életművébe építik be, a fotós életmű mindaddig háttérbe szorult.”

Kiszer Nándor hétvégeken lefényképezte Szentmihály legszebb villáit, utcáit, és ki is adta a felvételeket képes levelezőlapokon. (Mellékesen átrándult a szomszédos Mátyásföldre is, ott is fényképezett, ezek szintén képeslap formájában kerültek forgalomba.) Levelezőlapjain még nyüzsög az élet, mindig akadnak bábász, lencsébe tekintő alakok, ablakokon kikukucskáló villatulajdonosok, utcasarkon snóblizó férfiak. Épületeit körülveszi a nyaralótelepi, rendezetten buja természet.

Kertvárosi Helytörténeti
KIEIK
 és Emlékezet Központ

111. Kieszter Nándor, Budapest

Üdvözet Rákos-Szent-Mihályról!

Üdvözet Rákos-Szent-Mihályról! *február hó 16-án*
 1902.

H..... Mariakám
 Kedves jó szülőimnek
 egy ült köszönök
 a síves meghívás
 amde ők élnem
 mehetnek hazá-
 ról hanem én
 szeretnék elmen-
 ni és ha megeng-
 ednétek igen
 örülnek róla
 Mielőtt köv-
 eszközök átada-
 sat kirve kedves
 mamának és
 papának úgy-
 színté mindhár-
 jára forron
 vörölvél esőket
 szeretők öcséd
 Tanika!

Kertvárosi Helytörténeti
KIEIK
 és Emlékezet Központ

102. Kiszter Nándor, Budapest.

RÁKOS-SZT-MIHÁLYI SPORTTELEP.

RÁKOS-SZT-MIHÁLY, 18.900 augusztus 27-én.

Udvözléi Vereska.

103. Kiszter Nándor, Budapest.

NÉMET ZS.-FÉLE VILLA

KRAJCSOVITS-FÉLE VILLA

GÁRDOSZKY-FÉLE VILLA

Üdvözlét
 Rákos-Szt-
 Mihályról!

*Ijedves
 kirakony
 Mosonváros
 elköltöztetés
 a badog toronyos
 spona tetős ha-
 zának a fegy-
 kéjű a mi
 az saka kerer-
 tem most
 bizony a seregek
 most keszültek
 csak a nép lapok
 habár csak igazán
 gyönyörű épületek
 csak egy pár hely
 nincs közte az egyik
 az az a miénk*

*tehát lesz vasárnap
 mezei esem?*

*üdvözlés
 mindig ajukad Reni*

Kertvárosi Helytörténeti
KIEIK
és Emlékezet Központ

104. Kieszter Nándor, Budapest.

Üdvözlét Rákos-Szent-Mihályról!

Üdvözlé
Rosis

110. Kieszter Nándor, Budapest.

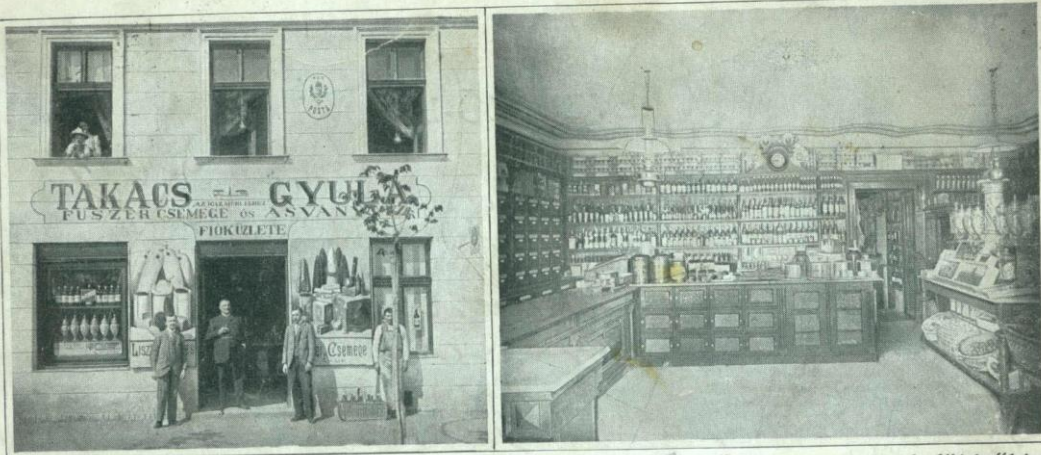
Üdvözlét Rákos-Szent-Mihályról!

110. Kiszner Nándor, Budapest

Üdvözlét Rákos-Szent-Mihályról!

119. Kiszner Nándor, Budapest

Üdvözlet Mátyasföldről!
 Tisztelettel
 Stanzel Gyula,
 Kolcsa Vilma,
 Lengyel Eszter

VIII. Üdvözlettel
 Mátyasföldi K.

Rákosszentmihályi portréi

A három barát Szentmihályról: Spannraft Ágoston, az Operaház díszletfestője, Kiszer Nándor és Zuschmann János építész

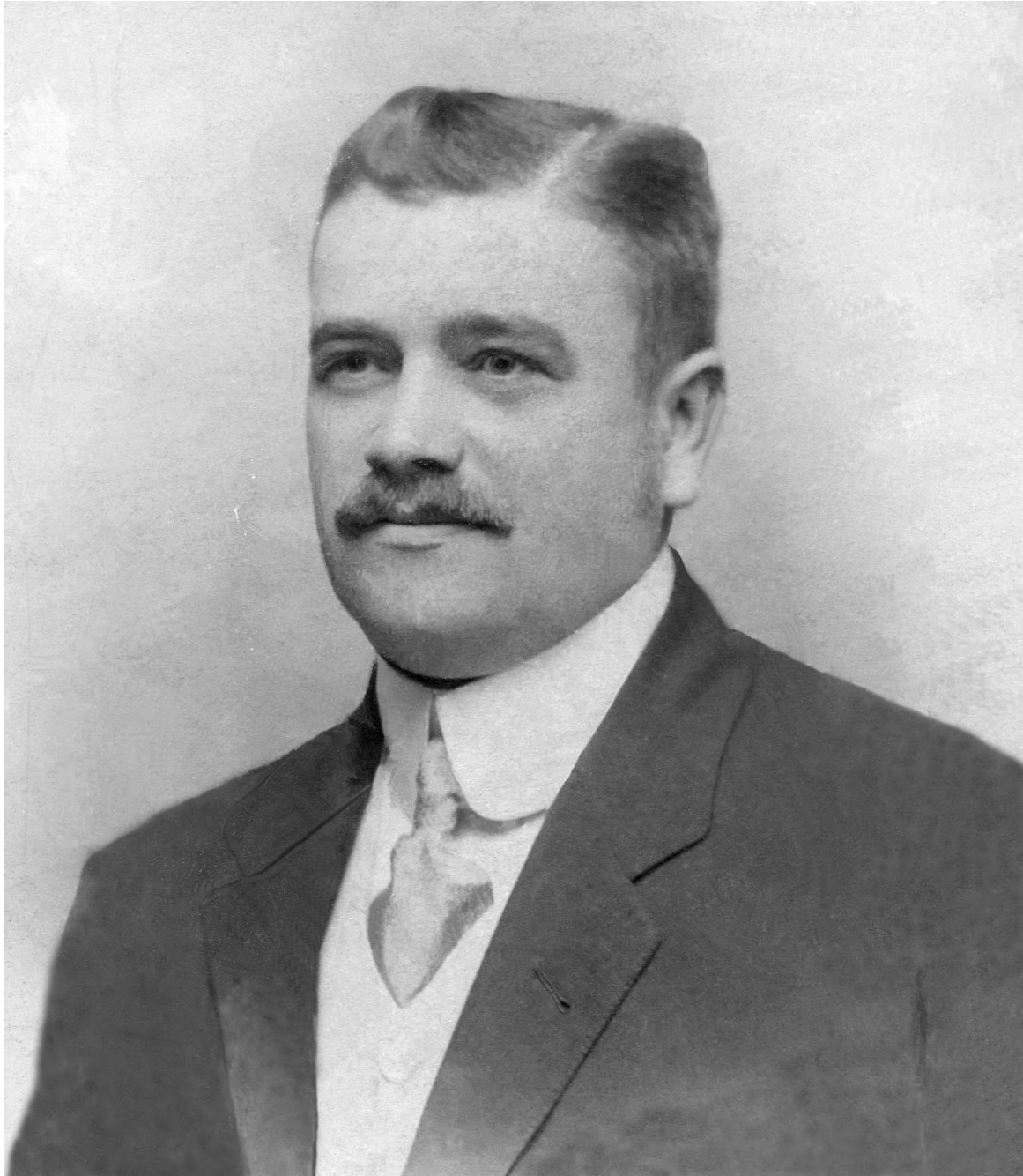

Spannraft Ágoston és családja

Pálfi (Paulus) János, Rákosszentmihály egyik alapítója

Krenedits Sándor, az első főjegyző

Szabó József építőmester és családja

Ismeretlen lány a szentmihályi műteremben

A Rákos Vidéke folyóirat így búcsúzott a 75 évesen elhunyt mestertől 1925. március 22-én: „Az egykori Almásy Pál telep egyesület...Egyik csendes, de buzgó és lelkes tagja volt id. Kiszner Nándor, aki a Pálfi János gárdájában jelentős helyet foglalt el, és igen sokat dolgozott, áldozott és fáradozott a közös célok érdekében. Ő hozta ki az új telepre a m. kir. Operaház több tagját, akik egész kolóniát alkottak és társadalmi életünk fő tényezőivé váltak...Ő maga országos hírű fényképész volt, a maga szakmájában valóságos művész és specialista. Magyarországon haláláig ő volt az egyetlen, aki a festményeket és szobrokat művészi módon fényképezni tudta. A képzőművészeti társulat műtárlatainak képes katalógusait évtizedek óta ő készítette, s amikor mással próbálkoztak, kudarcot vallottak, és kénytelenek voltak visszatérni Kiszner mester Nagymező utcai műtermébe. Mint ember, igen jószívű és csendes, szelíd és szorgalmas férfiú volt, ki késő aggságáig dolgozott és csak nemrég vált meg, betegsége és törődöttsége miatt kedves és annyi dicsőséget látott műtermétől. Azóta teljes visszavonultságban élt kedves szentmihályi villájában és csakis családja tagjaival érintkezett. Hetvennégy évet élt, ebből harmincegyet töltött forrón szeretett feleségével, született Urbanek Kamillával...Özvegyén kívül négy gyermeke: Nándor, egykor a szentmihályi fiatalságnak lelkes és tevékeny tagja, a világháború vitéz katonája, Ágoston, a kitűnő műkedvelő színész, Aranka és Aladár, az Ifjúsági kör buzgó tagja siratják. A helybeli temetőben helyezték örök nyugalomra, a róm. kath. egyház szertartása szerint történt beszentalés után.”

Spannraft Ágoston nyaralója Puszta-Szent-Mihályon

Forrás:

Kincses Károly kézírata Kiszér Nándorról

Farkas Zsuzsa megnyitóbeszéde

Spannraft Marcellina családi fotói

Blastik Judit Családi fotói

KHEK Helytörténeti Gyűjtemény:

Szabó József családi hagyatéka

Kertvárosi Helytörténeti Füzetek:

30. Széman Richárd: *Képeskönyv Fényképészek Budapest peremén*

39. Széman Richárd: *Képes híradás Budapest pereméről*

42. Széman Richárd: *Ceruza, toll és ecset. Alkotó eleink*

Kertvárosi Helytörténeti
KHEIK
és Emlékezet Központ